

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
4115-83/21
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 18912 датум: 12. јул 2021. год.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
НАДЗОР НАД ПОСТУПКОМ ПРИНУДНОГ УДАЉЕЊА СТРАНАЦА

Извештај о надзору над
принудним удаљењима странаца
- јануар – јун 2021. године -

Београд, јул 2021. године

1. УВОД

1.1. МАНДАТ НПМ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају. По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

Законом о странцима,² у члану 82, прописано је да Заштитник грађана у складу са надлежностима из Закона о Заштитнику грађана и Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, врши надзор над поступком принудног удаљења странца.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ.

¹ "Сл. лист СЦГ – Међ. уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС – Међ. уговори", бр. 7/11.

² "Сл. гласник РС", бр. 24/18 и 31/19.

1.2. ПОДАЦИ О НАДЗОРУ

1.2.1. ОПШТИ ПОДАЦИ

УДАЉЕЊА ОБАВИЛИ	Полицијски службеници Прихватилишта за странце у Падинској Скели, Полицијске управе за град Београд и регионалних центара граничне полиције према Румунији, Црној Гори, Северној Македонији и за унутрашње граничне прелазе					
НАДЗОРЕ ОБАВИЛИ	<p>др Наташа Тањевић, заменица заштитника грађана (редни бр: 2, 3, 4. и 5.)</p> <p>Марко Анојчић, Одељење НПМ (редни бр: 1, 2. и 3.)</p> <p>Никола Бацковић, Одељење НПМ (редни бр: 4.)</p> <p>Ивана Босилчић, Стручна служба Заштитника грађана (редни бр: 5.)</p>					
ПРИНУДНА УДАЉЕЊА						
редни број	држављанство	број странаца	датум	од	до	тип
1.	Исламска Република Пакистан	1	09.03.2021.	Прихватилиште за странце	ГП Ватин – Стара Моравица	друмски саобраћај
2.	Црна Гора	1	12.04.2021.	Управа за странце ПУ за град Београд	ГП Јабuka – Ранче	друмски саобраћај
3.	Сједињене Америчке Државе	1	14.06.2021.	Управа за странце ПУ за град Београд	ГП Прешево - Табановце	друмски саобраћај
4.	Република Северна Македонија	1	24.06.2021.	Управа за странце ПУ за град Београд	ГП Прешево - Табановце	друмски саобраћај
5.	Народна Република Кина	1	27.6.2021.	Прихватилиште за странце	ГП Београд	ваздушни саобраћај

1.2.2. ТОК НАДЗОРА

Надзори су започети у Прихватилишту за странце, односно Управи за странце, где је НПМ обавио разговоре са странцима у вези са поступањем службених лица према њима током лишења слободе, боравка у установи и поштовањем њихових права,³ увид у предмете који се о њима воде у Прихватилишту и Управи, испратио процедуре које претходе удаљењу и од полицијских службеника добио информације о поступању према странцима.

³ Разговор са држављанином Пакистана обављен је помоћу преводиоца чије услуге су обезбеђене уз подршку Високог комесаријата Уједињених нација за избеглице (УНХЦР).

У принудном удаљењу под редним бројем 1. НПМ је потом пратио транспорт странца до граничног прелаза, возећи се сопственим возилом иза службеног возила којим је превожен странац, као и поступање према овом странцу на друмском граничном прелазу и предају службеницима стране земље.

1.2.3. САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА НПМ

Полицијски службеници су остварили пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућивши му да несметано обави своју дужност. НПМ су омогућени ненадзирани разговори са странцима, пружене све тражене информације и омогућен увид у и фотокопирање комплетне тражене документације. Пре и током поступака принудних удаљења са полицијским службеницима је одржавана стална комуникација и од њих добијане информације организационе природе, што је у великој мери олашкало обављање надзора.

Полицијски службеници Управе за странце су уложили додатне напоре да се НПМ омогући да обави надзор над принудним удаљењима које је спроводила ова Управа, имајући у виду релативно кратак период који странци проведу у Управи, на шта је указано у претходном Извештају о надзору, уз молбу да информације о поступцима принудних удаљења НПМ убудуће добија што је могуће раније, како би могао да обави надзор.⁴ Због тога, **НПМ посебно похваљује сарадњу коју је у обављању надзора над принудним удаљењима остварио са полицијским службеницима Управе за странце ПУ за град Београд.**

⁴ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца - октобар - децембар 2020. године, бр. 4115-25/21 од 4. марта 2021. год, стр. 4.

2. ПОСТУПАЊЕ ПРЕМА СТРАНЦИМА

Странци нису имали примедби на поступање полицијских службеника Прихватилишта за странце нити на службенике Управе за странце. Поједини странци су се изузетно похвално изразили о поступању службеника и Прихватилишта за странце и Управе за странце. Један странац је вече пре принудног удаљења провео у Полицијској станици Савски венац јер му је било одређено задржавање у прекршајном поступку и није имао примедби на поступање полицијских службеника нити на услове у којима је тамо боравио. Два странца су током боравка у земљи били на издржавању казни затвора изречених за прекршај у Казнено-поправном заводу у Београду – Падинској Скели и такође нису имали примедби на поступање службеника овог Завода нити на услове у којима су боравили. Странци који су пре удаљења боравили у Прихватилишту за странце су навели су да су имали услова за одржавање личне хигијене, да је хигијена просторија била задовољавајућа, да је исхрана била у реду, да су имали могућност боравка на свежем ваздуху и да нису имали проблема са другим странцима који су овде смештени.

Странци су у Прихватилишту проводили неколико недеља, за које време се чекало да се обаве формалности са земљом која би требало да их прими, односно да се обаве процедуре и прибави документација неопходна за пут. Ово је укључивало и негативне тестове на присуство новог корона вируса. У Управи за странце су проводили по неколико сати, за које време је организовано удаљење.

Као што је био случај и у досадашњим надзорима принудних удаљења, поједини странци су се пожалили на проблеме у комуникацији због језичких баријера. Држављанин Пакистана је навео да слабо разуме енглески и да је са службеницима Прихватилишта комуницирао уз помоћ другог странца, пореклом из Авганистана, који говори енглески језик.

НПМ је већ указивао на проблем комуникације са странцима и позивао Министарство унутрашњих послова да за потребе Прихватилишта за странце обезбеди услуге преводилаца за потребне језике. Министарство унутрашњих послова је одговорило да у Прихватилишту нема ангажованог преводиоца ни за један језик из финансијских разлога, као и због повремене потребе за преводиоцима, али да је предложено да се у буџету предвиде и одреде новчана средства за ангажовање преводилаца по потреби.⁵ Након неколико Извештаја о надзору над принудним удаљењима странаца у којима је НПМ наставио да указује на овај недостатак и одговора Министарства унутрашњих послова у којима је НПМ обавештаван о корацима који се предузимају ради обезбеђивања потребних финансијских средстава, НПМ је обавештен да је Сектору за материјално-финансијске послове од стране Дирекције полиције достављен предлог потреба за 2021. годину, међу којима су предложене набавке услуге превођења и путних листова,⁶ па је НПМ у претходном Извештају поново затражио информације о напретку у том погледу.⁷

⁵ Акти Управе граничне полиције бр. 26-436/19 од 20. септембра 2019. год. и Дирекције полиције бр. 3610/19-25 од 19. новембра 2019. год.

⁶ Акт Одељења за обраду података, притужбе и сарадњу са независним телима, бр. 072/3-197/20-5 од 3. фебруара 2021. год.

⁷ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца - октобар – децембар 2020. године, стр. 7.

Истовремено, с обзиром да је НПМ раније уочио одређене проблеме у обезбеђивању путних листова за странце,⁸ што доводи до одлагања у поступку удаљења, самим тим и дужег боравака странаца у Прихватилишту, од Министарства унутрашњих послова је затражено више информација о начину плаћања издавања путних и личних докумената потребним странцима који се принудно удаљују и плановима да се уочени проблеми превазиђу на системском нивоу.⁹ Исто као и када су у питању средства потребна за преводиоце, у одговорима је Министарство обавештавало НПМ о корацима који се предузимају ради обезбеђивања потребних финансијских средстава.

У последњем одговору Министарства је наведено да су финансијска средства за набавку путних листова за странце предвиђена Планом набавки за 2021. годину, док средства за услуге превоза нису уврштена у План, као и да је План сачињен у комуникацији са Дирекцијом полиције, која је дала сагласност на ставке које су предвиђене Планом.¹⁰

НПМ похваљује обезбеђивање финансијских средстава за путне листове за странце, с обзиром да је, како је већ раније указивао, потребно успоставити механизме који ће спречити беспотребна одлагања принудних удаљења и тиме максимално скратити боравак странаца у Прихватилишту и олакшати рад полицијских службеника Прихватилишта. У случајевима када странац нема новчаних средстава за издавање путних исправа то не би требало да буде препрека да се удаљење ефикасно обави, а од службеника који обављају удаљење не би требало очекивати да сами проналазе начин на који ће се доћи до средстава.

Истовремено, НПМ са жаљењем констатује да нису обезбеђена средства за услуге преводилаца. Иако су у континуитету предузимани кораци ради опредељивања финансијских средстава за ове потребе, средства за услуге превоза нису уврштена у План за 2021. годину, са чиме се, како произилази из одговора Министарства унутрашњих послова, сагласила и Дирекција полиције. Када странци који се принудно удаљују не разумеју језике које користе полицијски службеници сам поступак је отежан и потенцијално ствара неразумевање у вези са питањима која су од значаја како за сам поступак принудног удаљења, тако и за странца који се удаљује. Истовремено, присуство и помоћ преводилаца у комуникацији умногоме олакшава рад службеника који обављају удаљење.

НПМ би желео да од Дирекције полиције добије додатне информације о разлозима због којих се одустало од обезбеђивања новчаних средстава за услуге превоза.

⁸ Полицијски службеници се на разне начине сналазе да обезбеде средства потребна за документа и до сада нису опредељивана средства за ове намене у буџету Министарства унутрашњих послова.

⁹ Извештај о надзору над принудним удаљењем држављанина Северне Македоније, бр. 415-55/19 од 30. децембра 2019. год, стр. 3.

¹⁰ Акт Сектора за материјално-финансијске послове, бр. 47/21-11 од 31. марта 2021. год.

2.1. ПОСТУПЦИ ПРЕ ТРАНСПОРТА

Европски комитет за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ) је у Извештају о посети Немачкој стао на становиште да је правилна припрема страних држављана за њихово предстојеће удаљење од пресудне важности и доприноси смањењу ризика од злостављања и могућих кршења принципа забране удаљења (*non-refoulement*). ЦПТ стога ставља посебан нагласак на поштовање следећих заштитних мера:

- обавештење странца о удаљењу;
- приступ адвокату;
- приступ лекару;
- обавештавање треће особе о предстојећем удаљењу.¹¹

2.1.1. ОБАВЕШТАВАЊЕ СТРАНАЦА О УДАЉЕЊУ

Странцима се приликом смештаја у Прихватилиште уручује писмени информатор о разлозима одређивања смештаја у Прихватилиште на језику који разумеју. **Овакво поступање је у складу са препоруком НПМ Министарству унутрашњих послова да странце којима се одређује боравак у Прихватилишту писаним путем, на језику који разумеју или се оправдано претпоставља да га разумеју, обавештава о разлозима за одређивање боравка у Прихватилишту.**¹² Сви странци, како они који су боравили у Прихватилишту тако и они који су били у Управи за странце су навели да су благовремено обавештени да ће бити удаљени. **Овакво поступање је у складу са препоруком НПМ.**¹³ Разумљиво, странци које су удаљили полицијски службеници Управе за странце нису могли бити обавештени о томе најмање 24 сата пре самог принудног удаљења, имајући у виду да су у просторијама Управе боравили свега неколико сати. Ипак, овим странцима је налагано да напусте територију земље доста раније, неким и више од једанпут, што они нису учинили.¹⁴

2.1.2. ПРИСТУП АДВОКАТУ

Само један од странаца је ангажовао адвоката, који га је заступао у поступку враћања и у прекршајном поступку. Овај странац је био у сталном контакту са адвокатом, адвокату је омогућено да приступи у просторије Управе за странце и обави разговор са странцем, а разговор НПМ са овим странцем је, на његов изричит захтев, обављен у присуству адвоката. Остали странци нису ангажовали браниоца јер то нису желели или нису имали новчаних средстава.

Приступ адвокатима странцима који се налазе у Прихватилишту за странце је и даље отежан, што је НПМ указивао у досадашњим извештајима о надзорима над поступком принудног удаљења. Углавном, странци не знају ког би адвоката ангажовали нити како

¹¹ Немачка: Посета 2018. (повратни лет), ЦПТ/Инф (2019) 14, пар. 12.

¹² Извештај о посети Прихватилишту за странце у Падинској Скели, бр. 415-11/19 од 2. јула 2019. год, стр. 5.

¹³ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца, бр. 415-80/19 од 30. децембра 2019. год, стр. 6. и 7.

¹⁴ За држављанина Црне Горе је донето решење о отказу боравка са забраном уласка 5. марта 2021. године; Држављанину САД боравак је отказан 21. марта и наложено да у року од 7 дана напусти земљу, па је потом поново 31. маја донета одлука о отказу боравка; Држављанину Северне Македоније је уручено решење о отказу боравка 4. маја 2021. године, па поново 15. јуна 2021. године.

би га ангажовали, што је био случај и са држављанином Пакистана који је удаљен у овом извештајном периоду. У Извештају о надзору над принудним удаљењима странаца из децембра 2019. године НППМ је заузео став да тражење адвоката не би требало да буде у потпуности препуштено странцима јер значајан део њих не говори српски језик и нема контакте нити могућност да самостално претраже доступне адвокате или друге пружаоце правне помоћи. Странцима би требало да буду доступни контакти адвоката, како би и сами могли да их изаберу и контактирају. Према информацијама до којих је НППМ још тада дошао, у плану је било да се Министарство унутрашњих послова овим поводом обрати адвокатској комори.¹⁵

Како договори Министарства унутрашњих послова са Адвокатском комором Србије и Министарством правде ради обезбеђивања правне помоћи странцима нису довели до решења овог питања, у претходном Извештају о надзору НППМ је упутио препоруку Адвокатској комори Србије да формира листу адвоката који имају довољно знања и искуства да заступају странце којима је одређен боравак у Прихватилишту за странце у Падинској Скели у поступку враћања и достави је Прихватилишту, како би била доступна странцима који се овде налазе.¹⁶ Комора је одговорила НППМ да према постојећој регулативи адвокати који би пружали правну помоћ странцима којима је одређен боравак у Прихватилишту немају могућност да наплате награду и накнаду трошкова за свој рад, да је имајући у виду животну ситуацију и правни положај ових странаца евидентно да они у највећем броју случајева нису у могућности да плате правну помоћ, те да Комора предлаже да се измени Закон о бесплатној правној помоћи у делу који уређује круг лица који имају право на бесплатну правну помоћ, у ком смислу је упутила иницијативу Министарству правде за измену и допуну овог Закона.¹⁷

Како је већ истицао у претходном Извештају, НППМ поздравља намеру да се странцима смештеним у Прихватилиште за странце омогући бесплатна правна помоћ, чиме би им се омогућио делотворан и једнак приступ правди. За измене позитивних прописа које би ово омогућиле је потребан одређени временски период, за које време у Прихватилишту бораве странци који имају потребу за правном помоћи и који би желели да ангажују адвоката, а неки од њих и имају финансијских могућности за то. Питање награде и накнаде трошкова за рад адвоката се према становишту НППМ тиче односа између адвоката и њихових клијената и одлуке адвоката да ли ће заступати у одређеној правној ствари. НППМ поново указује да је адвокатским кодексом прописано да на доношење одлуке о заступању не сме утицати разлика у, између осталог, економској моћи, али и да се оправданим разлогом да адвокат одбије заступање сматра неспособност или невољност странке да плати накнаду за његов рад.¹⁸

Истовремено, Министарство унутрашњих послова је обавестило НППМ да ће, у циљу олакшаног приступа правној помоћи лицима која су смештена у Прихватилиште, одштампати адвокатски именик са списком адвоката, који се налази и јавно је доступан на интернет страницама адвокатских комора Београда и Србије.¹⁹ **НППМ сматра да је ово позитиван корак у правцу олакшавања приступа браниоцу странцима који су смештени у Прихватилишту и у наредном периоду ће наставити да прати начин на који се ово право остварује.**

¹⁵ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца, бр. 415-80/19 од 30. децембра 2019. год, стр. 8.

¹⁶ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца - октобар - децембар 2020. године, стр. 10.

¹⁷ Акт Адвокатске коморе Србије бр. 486/21 од 19. априла 2021. год.

¹⁸ Кодекс професионалне етике адвоката ("Сл. гласник РС", бр. 27/12 и 159/20 - одлука УС), 21.4. и 22.1.2.

¹⁹ Акт Управе граничне полиције бр. 26-7/21-1 од 5. априла 2021. год.

2.1.3. ПРИСТУП ЛЕКАРУ

Нико од странаца који су удаљени у овом извештајном периоду није имао потребу за лекарским прегледом непосредно пре удаљења. Један странац, којег је удаљила Управа за странце, наводи да је прегледан у здравственој установи након инцидента на градским улицама који се догодио ноћ пре удаљења, да прегледу нису присуствовали полицијски службеници и да је добио лекарски извештај. Један странац наводи да му је у заводу за извршење кривични санкција преписана терапија због узнемирености и да ни прегледима код заводског лекара није присуствовало немедицинско особље. Странци којима је то било потребно због путовања су вођени на тестирања и друге претраге у вези са новим корона вирусом.

Један странац се пожалио на лоше поступање румунске полиције током боравка у тој земљи. Наводи да је боравио у напуштеном објекту, у који је дошла полиција и да је том приликом задобио више удараца у пределу главе и тела. Тврди да се никоме до сада није пожалио на ово. Према записнику о пријему у Прихватилиште, примљен је без видљивих телесних повреда.

НПМ већ неколико година указује на недостатке у пружању здравствене заштите у Прихватилишту и сматра ово најважнијим проблемом у вези услова за боравак странаца у Прихватилишту. У овој установи нема стално присутног медицинског особља, па се лекарски прегледи, рачунајући и први преглед и преглед при отпусту, обављају само по потреби, односно на захтев странца или по процени полицијског службеника да је некеме потребан преглед. Полицијски службеници се старају о узимању преписане терапије, а здравствена документација се чува у предметима, међу осталом документацијом која се односи на боравак странаца у Прихватилишту.

На потребу за унапређењем у погледу приступа лекару и пружања здравствене заштите у Прихватилишту НПМ је указивао у ранијим извештајима о посетама и упућивао одговарајуће препоруке.²⁰ Министарство унутрашњих послова је обавештавало НПМ да не поседује кадровске, просторне ни финансијске могућности за то, као и да је у оквиру проширења капацитета Прихватилишта предвиђена изградња лекарске собе.²¹ На поново упућену препоруку у једном од претходних Извештаја о надзору принудних удаљења,²² Министарство је одговорило да је 16. децембра 2020. године одржан састанак са представницима Министарства здравља, којима је изложена потреба ангажовања по једног лекара опште праксе и медицинског техничара, који би били присутни у Прихватилишту радним данима од 8:00 – 16:00 часова.²³ У претходном Извештају, НПМ је затражио информације о активностима које су у међувремену предузете у циљу обезбеђивања одговарајуће здравствене заштите у Прихватилишту.²⁴ У одговору Министарства је наведено да је од стране Министарства здравља обавештено да ће у сарадњи са Домом здравља Палилула обезбедити услове и кадар за пружање здравствене заштите након завршетка изградње новог дела објекта Прихватилишта,

²⁰ Између осталог, у Извештају о последњој посети Прихватилишту, поглавље 2.1.4. Приступ лекару и у Извештају о надзору над принудним удаљењима странаца - јануар – март 2020. године, 4115-62/20 од 29. јуна 2020. год, поглавље 2.1.3. Приступ лекару.

²¹ Акт Управе граничне полиције бр. 26-436/19 од 20. септембра 2019. год.

²² Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца - април – септембар 2020. године, бр. 4115-113/20 од 12. новембра 2020. год, стр. 15.

²³ Акт Управе граничне полиције бр. 26-7/21 од 25. јануара 2021. год.

²⁴ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца - октобар – децембар 2020. године, стр. 12.

будући да ће се тада створити адекватни услови у виду лекарске собе и медицинског стационара. Завршетак изградње овог дела објекта померен је за крај 2021. године.²⁵

НПМ очекује да ће се изградњом новог дела објекта и реализацијом сарадње са Министарством здравља, односно Домом здравља Палилула, отклонити уочени недостаци у пружању здравствене заштите странцима који бораве у Прихватилишту.

2.1.4. ОБАВЕШТАВАЊЕ ТРЕЋЕ ОСОБЕ О ПРЕДСТОЈЕЋЕМ УДАЉЕЊУ

Држављанин Пакистана је навео тиму НПМ да није имао никакав контакт са неким ван Прихватилишта. Он је тврдио и да му није ни понуђено да обави телефонски разговор током боравка овде У његовом предмету се налазе службене белешке полицијских службеника да му је приликом пријема у Прихватилиште, као и дан пре принудног удаљења, понуђено да обави телефонски разговор, али да је одбио. У претходном Извештају НПМ је, ради отклањања свих евентуалних неспоразума у овом погледу, препоручио Прихватилишту за странце да обавештење о начину обављања телефонских разговора истакне на видном месту унутар просторије коју користе странци, на језику који највећи број њих разуме.²⁶ У одговору Министарства је наведено да је ово обавештење израђено, преведено на урду, пашту, фарси, арапски, енглески и француски језик и истакнуто на видно место у Прихватилишту.²⁷

Приликом надзора над принудним удаљењем држављана Републике Турске у јулу 2021. године, које ће бити предмет наредног Извештаја, НПМ је утврдио да је обавештење о могућности обављања телефонских разговора истакнуто на зиду ходника који користе странци који су смештени у Прихватилишту, поред правила о кућном реду, као и да постоји на више језика. Међутим, текст обавештења је потребно прецизирати, имајући у виду да обавештава странце о праву на један бесплатан телефонски позив по доласку у Прихватилиште, док се препорука НПМ односи на обавештење о начину обављања телефонских разговора, дакле не само првог, већ и свакодневног обављања телефонских разговора странаца о сопственом трошку, у складу са кућним редом.²⁸

НПМ указује Прихватилишту за странце у Падинској Скели да је обавештење о начину на који странци обављају телефонске разговоре потребно прецизирати у складу са запажањима изнетим у тексту изнад.

Остали странци су навели да су контактирали или су имали могућност да контактирају блиска лица. Странци које је удаљила Управа за странце су држали своје мобилне телефоне код себе и имали могућност да контактирају кога желе.

²⁵ Акт Управе граничне полиције бр. 26-7/21-1 од 5. априла 2021. год.

²⁶ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца - октобар - децембар 2020. године, стр. 12.

²⁷ Акт Управе граничне полиције бр. 26-7/21-1 од 5. априла 2021. год.

²⁸ Чл. 24. Правилника о кућном реду и правилима боравка у прихватилишту за странце ("Сл. гласник РС", бр. 42/18).

2.2. ТРАНСПОРТ ДО ГРАНИЧНОГ ПРЕЛАЗА

Странци су превожени до граничних прелаза у службеним возилима, који су опремљени климом и услови у њима су били добри. Са њима у возилу су били и полицијски службеници – један или два униформисана и један или два службеника у цивилу. Према странцима чије је укрцавање у службена возила испратио НПМ нису била употребљавана средства принуде, а личне ствари су држали са собом.

Држављанин Пакистана, чије је удаљење НПМ испратио до предаје страним службеницима, је пре удаљења имао оброк. Личне ствари које му нису биле привремено одузете је спаковао и носио са собом, а привремено одузете су се налазиле код полицијских службеника, како би их предали румунској полицији. У предметима су се налазиле потврде о привремено одузетим стварима, а од странца није тражено да потпише потврде о враћању ових ствари, већ му је објашњено да ће оне бити предате румунској полицији. **Овакво поступање је у складу са препоруком НПМ да Прихватилиште за странце не захтева од странаца да потписују потврде о враћеним предметима уколико им се привремено одузети предмети не враћају, већ се предају службеницима земаља у које се удаљују.**²⁹ Транспорт је обављен са паузом у ПУ Панчево ради издавања путног листа за странца и трајао је укупно око 2 и по сата.

2.3. ПОСТУПАЊЕ НА ГРАНИЧНОМ ПРЕЛАЗУ

Након обављања процедура у Станици граничне полиције Вршац и контакта са румунском полицијом, држављанин Пакистана је, сада уз пратњу још једног полицијског службеника из СПП, превезен на румунску страну. Тамо је у службеним канцеларијама, а након обављања формалности – провере у евиденцијама, потписивања записника и враћања привремено одузетих ствари – предат румунској граничној полицији.

3. ЗАБРАНА ПРИНУДНОГ УДАЉЕЊА

Нико од странаца није изнео тиму НПМ ништа што би указивало на опасност да би им основна људска права могла бити угрожена у земљи у коју се изручују. Исказивали су неизвесност у погледу даљег поступка према њима у држави у коју се изручују или шта ће радити када и уколико их страни службеници оставе на граничном прелазу.

²⁹ Извештај о надзору над принудним удаљењима странаца јануар – март 2020. године, стр. 6.